

SAK 6/2010

BREIFLABB - BIFANGSTBESTEMMELSER

1 SAMMENDRAG

Fiskeri- og kystdepartementet har i brev av 29. april 2010 bedt Fiskeridirektoratet behandle spørsmål vedrørende innblanding av breiflabb i fisket etter sjøkreps reist av Sør-Norges Trålerlag (SNT) i brev av 23. februar 2010 i Reguleringsmøte våren 2010.

Sør-Norges Trålerlag foreslår at § 8 andre ledd i forskrift av 18. desember 2009 om regulering av fisket etter breiflabb i 2010 endres slik at det tillates å ha inntil 20 % bifangst av breiflabb i vekt i ved landing eller per uke ved fiske med stormasket trål eller snurrevad.

Fiskeridirektoratet finner ikke at det er grunnlag for å endre bifangstbestemmelsene.

Fiskeridirektoratet anbefaler derimot at det startes opp arbeid med å utvikle og innføre følgende tiltak i det såkalte blandingsfiskeriet med stormasket trål for å redusere bifangst av breiflabb og for å legge til rette for et renere fiske etter sjøkreps:

- Sorteringsrist
- Kvadratmaskepose
- Kvadratmaskepanel

2 GJELDENDE REGELVERK

2.1 FISKE MED STORMASKET TRÅL

Det finnes ingen særlig konsesjon for et krepsetrål-fiske, men i henhold til konsesjonsforskriften¹ har fartøy med avgrenset nordsjøtråltillatelse adgang til å drive fiske med trål etter torsk, hyse, hvitting, sei m.v. og sjøkreps sør for 62°N og øst for 4°V.

I henhold til utøvelsesforskriften² er hovedregelen fastsatt til 135mm nord for 64°N og 120mm sør for denne grensen. Dette innebærer at sjøkreps i konsesjonsområdet for avgrenset nordsjøtråltillatelse nevnt over må fiskes med minste maskevidde 120mm (stormasket trål). I Skagerrak er det imidlertid gjort et unntak ved at sjøkreps kan fiskes med småmasket trål, nemlig ned til 70mm maskevidde forutsatt at det er benyttet kvadratmasker i fiskeposen.

¹ Forskrift av 13. oktober 2006 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften)

² Forskrift av 22. desember 2004 om utøvelse av fiske i sjøen § 3 første ledd nr 2 og 4 (Utøvelsesforskriften).

2.2 BIFANGST AV BREIFLABB VED FISKE MED STORMASKET TRÅL

Etter noen år med stor ekspansjon i direktefiske, ble spørsmålet om regulering av breiflabb behandlet i Reguleringsrådet i 1994.³ Ut fra en "føre-var" vurdering i samråd med EU og på bakgrunn av råd fra Havforskningsinstituttet fant Fiskeridirektøren at det var nødvendig å gjennomføre reguleringstiltak for å verne bestanden av breiflabb i norske farvann. Norge valgte å redusere fiskepresset gjennom tekniske reguleringer.

Etter dette har det over årene blitt innført en rekke tekniske reguleringer i det direkte fisket etter breiflabb (tabell 1). Et viktig bidrag til å skaffe oppslutning om disse reguleringene var at en i 2004 for første gang fikk reguleringer som hadde til hensikt å redusere uttaket av breiflabb i trålfisket, hvor det var sterke indikasjoner på et betydelig utkast på umoden breiflabb.

Tabell 1: Oversikt over når de ulike reguleringstiltakene ble innført

Reguleringer	Innført (år)	Maskeviddeforskriften
Minste maskestørrelse i garn 360 mm	1995	§ 12 c)
Krav om røkting annenhver dag	1995	§ 15 b)
Minstemål (først 75 cm, 60 cm fra 2004)	2003	§ 21 nr. 25
Fredningstid (Nord for 62°N fra 2004)	2003	§ 18 tredje ledd
Bifangst i garnfiske etter andre arter	2003	§ 19 nr. 3
Garnbegrensning 500 garn	2004	§ 15 bokstav b)
Krav til størrelse på garn, maks 27,5 meter	2004	§ 15 bokstav b)
Innblanding under minstemål i garn	2004	§ 24, 11 ledd
Forbud mot direktefiske med andre redskap enn garn	2004	§ 18, annet ledd
Trålbegrensning i Nordsjøen	2004	§ 13, bokstav a)
Bifangstregler for trål og snurrevad	2004	§ 19 nr. 3 og § 20 e)
Innblanding under minstemål trål/snurrevad	2004	§ 24, 10 ledd

I samsvar med anbefalinger fra en arbeidsgruppe ble lovlig bifangst av breiflabb i konsumtrål og snurrevad satt til 10 % i 2004. Bifangstregelen medførte protester både fra norske og utenlandske fiskere som hevdet at det i mange tilfeller ikke var mulig å unngå innblanding av breiflabb opp mot 20 %. Inspeksjonsdata fra Kystvakten ga et visst grunnlag for å komme fiskerne i møte på dette punkt. På dette grunnlag ble bifangstregelen endret til 20 % våren 2004.

I juli 2004 ble regelverket igjen endret etter konsultasjoner mellom fiskeridepartementene i Norge og Danmark. Bifangstprosenten ble da endret fra 20 % til 30 %. Denne endringen skapte en del reaksjoner blant fiskere som drev med garn.

I 2005 var det tillatt med inntil 30 % bifangst av breiflabb ved fiske med konsumtrål. I 2006 ble det tillatt med inntil 25 % breiflabb som bifangst. I 2007 var det tillatt med inntil 20 %

³ Den norske totalfangsten av breiflabb økte fra 880 tonn i 1991, til 1300 tonn i 1992, og til 4370 tonn i 1993. Garnfisket stod for heile økningen, og fartøy fra Møre og Romsdal stod for den desidert største økningen, fra vel 300 tonn i 1992 til nærmere 2100 tonn i 1993.

breiflabb som bifangst ved fiske med konsumtrål fra årets begynnelse. Bifangstprosenten ble økt til 25 % i løpet av året. I 2005 til 2007 ble bifangsten regnet i vekt om bord.

I 2008 og 2009 var det tillatt med inntil 25 % bifangst av breiflabb ved fiske med konsumtrål. Siden 2008 har avregning av bifangsten blitt i vekt i de enkelte fangster og ved landing.

Fiskeridirektoratet har siden 2004 hele tiden hevdet at en bifangstprosent på 25 % i trålfisket ikke gir en reell begrensning av fisket etter breiflabb og at bifangstadgangen burde begrenses for å nå målsettingen om et bærekraftig fiske som tar bedre vare på yngel og umoden breiflabb.

Analyser gjort ved Havforskningsinstituttet indikerer at beskatningsmønsteret i et direkte garnfiske med 360mm maskestørrelse gir et utbytte per rekrutt som ligger omtrent dobbelt så høyt som ved det nåværende beskatningsmønsteret totalt for bestanden sør for Stad. Minstemålet er av sosioøkonomiske hensyn ikke gjort gjeldende i trålfisket. På denne bakgrunn og på grunn av svært stor innblanding av breiflabb under gjeldende minstemål for garnfisket har Havforskningsinstituttet i en årrekke anbefalt at tillatt bifangst av breiflabb ved fiske med stormasket trål eller snurrevad reduseres til det samme som for reketrål, det vil si 10 %.

Fiskeridirektoratet viser i denne sammenheng også til at Kystvaktens inspeksjoner indikerer at omtrent halvparten av all breiflabb som fiskes med trål er under minstemålet som gjelder i det norske garnfisket (60cm), samt at sammenligninger mellom fangstsammensetningen i individuelle trålfangster og fangsten ombord indikerer utkast av all yngel og ungfisk under en viss størrelse (35-40cm).

Fra og med 2010 ble adgangen til å ha breiflabb som bifangst redusert til 20 % i vekt i de enkelte fangster og ved landing. Samtidig ble adgangen til å ha bifangst av breiflabb for EU fartøy satt til 20 %.

3 FORSLAG FRA SØR-NORGES TRÅLERLAG (SNT)

SNT har i brev av 23. februar 2010 foreslått at avregningen av bifangst av breiflabb endres fra det enkelte hal eller ved landing til en mer omfattende periode som per landing eller per uke. SNT anfører at dette vil gi de aktuelle fartøyene nødvendig fleksibilitet.

I ovenfor nevnte brev anfører SNT følgende:

”Tilbakemeldingen fra fiskerne går konkret ut på at Kystvakten tidligere har fokusert kontrollene av mengde bifangst mot regelens annet alternativ ”ved landing ved fiske”, det vil si per tur, mens vi nå får tilbakemeldinger om at Kystvakten i inneværende år har begynt å håndheve denne regelen strengt etter sin ordlyd slik at det ikke er adgang til å ha over 20 % innblanding av breiflabb i ”de enkelte fangster”.

Konsekvensene for de som fisker med krepsetrål, er at de nå risikerer å få beskjed om å avbryte fisket og deretter må forlate fiskefeltet dersom man uheldigvis skulle få over 20 % bifangst av breiflabb i en krepsefangst.”

Fiskeridirektoratet kjenner ikke til at det har foregått en endring i Kystvaktens håndhevelse av den aktuelle bestemmelsen. Fiskeridirektoratet understreker at bifangst av breiflabb ved fiske

med stormasket trål siden 2008 har blitt avregnet i vekt ved den enkelte fangster og ved landing. Dette fremgår både av utøvelsesforskriften og den årlige reguleringsforskriften.

Kystvakten har også i en orientering til Fiskeridirektoratet bekreftet at håndhevelsen på dette feltet ikke er endret. Kystvakten viser også til at den såkalte endringen i håndhevelsen som SNT viser til bestod i at Kystvakten ved en inspeksjon 26. desember 2009 orienterte fiskeren om at adgangen til å ha bifangst av breiflabb ville bli redusert fra og med 1. januar 2010.

Inspeksjoner foretatt av Kystvakten viser også at den gjennomsnittlige bifangsten av breiflabb i de enkelte fangster i dette fisket i årene fra 2007 til 2009 ligger mellom 10 og 13 prosent. Kystvakten peker også på at de har ansvar for kontroll på sjøen og at det eneste de dermed kan kontrollere er fangstsammensetning i det enkelte hal.

Dette samsvarer med hovedregelen i norsk fiskerilovgivning i forhold til avregning av bifangst, og er knyttet til fiskerens plikt til å skifte fiskefelt dersom fangstsammensetning er ulovlig. Bifangstregler i forhold til redskap er ikke fastsatt for å gi fiskerettigheter, men har vært et nødvendig verktøy for at det skal kunne drives et praktisk utøvende fiske med de ulike redskapene. På denne bakgrunn bør bifangstprosenten alltid begrenses til et minimum. Bakgrunnen for dette er et ønske om å redusere uønsket bifangst og er et viktig element i det norske utkastregimet.

Det norske utkastregimet er bygget på at dersom den aktsomme fisker får for høy bifangst, skal han skifte fiskefelt for å redusere bifangsten. Fiskeridirektoratet ser ikke at den aktuelle gruppen, som i realiteten driver et blandingsfiske med stormasket trål der sjøkreps og breiflabb i verdi utgjør en vesentlig del av økonomien, er mer beskyttelsesverdig enn andre fartøygrupper.

Norske forsøk viser at andel sjøkreps i fangstene ligger mellom 5 og 10 % i vekt. Imidlertid kan verdien av bifangstene, blant annet sjøkreps, breiflabb og lysing, være av vesentlig høyere verdi enn hovedfangsten som består av annen fisk. Dette innebærer at det som utøverne beskriver som trålfisket etter sjøkreps i praksis er et "bifangstfiskeri".

Innenfor denne gruppen har antall fartøy som søker driftsgrunnlag innenfor blandingsfiskeriet økt de siste årene. Mens det tidligere normalt bare var to fartøy som deltok i denne typen fiskeri er det mellom 8 og 10 fartøy som deltar i dag. Dette er forsøkt illustrert i tabell 2 som angir antall fartøy som har relativt store kvantum registrerte landinger av sjøkreps innenfor denne gruppen. Dette taler for en restriktiv utøvelse av dette fisket, nettopp for å beskytte breiflabbestanden, samt torsk, ved å unngå et økt trålfiske som tar ut yngel og umoden fisk. Samtidig er det et stort antall EU fartøy som utøver et slikt fiske, også i norsk sone. Tiltak for å redusere uønsket bifangst i dette fiskeriet vil derfor ha stor betydning for å verne beskyttede arter i Nordsjøen.

Tabell 2: Antall fartøy med avgrenset nordsjøtråltillatelse med registrerte fangster av sjøkreps i årene 2007-2009

Avgrenset nordsjøtråltillatelse - Fangst av sjøkreps	2007	2008	2009
Over 20 tonn	2	3	2
10-20 tonn	1	2	2
5-10 tonn	2	0	0
2-5 tonn	2	1	5
Totalt	7	6	9

SNT anfører videre følgende som begrunnelse for å endre på avregningen av breiflabb som bifangst:

”..., og at det er små muligheter for å skille ut kreps som en egen mållart.”

Fiskeridirektoratets målsetting er så langt som mulig å legge til rette for fiskerier hvor uønsket bifangst unngås. Dette var blant annet bakgrunnen for at man i 2002 økte minste tillatte maskevidde ved fiske etter sjøkreps til 120mm ved fiske i Nordsjøen. Før denne endringen for åtte år siden var det adgang til å drive et fiske etter ”sjøkreps” med 70mm maskevidde i Nordsjøen.

Videre understreker Fiskeridirektoratet at det finnes en rekke aktuelle tekniske tiltak som kan innføres med den hensikt å skille ut sjøkreps som en egen mållart i større grad enn i dag. De mest aktuelle tiltakene i så tilfelle vil være innføring av sorteringsrist som skiller ut yngel og småfisk, samt sjøkreps under minstemål fra fangstene. Alternativt kan det innføres krav om bruk av kvadratmasker i fiskeposen eller bruk av kvadratmaskepanel som plasseres i fiskeposens øvre panel med en minimum lengde på fem meter målt fra cod line og fremover.

De nevnte tiltakene samsvarer med anbefalinger forskere fra Norge og EU har gjort i en felles rapport utarbeidet i mars 2009.⁴ Med andre ord er det enighet blant redskapsforskere om at det finnes en lang rekke tiltak som kan innføres for å øke selektiviteten ved fiske med trål, og dermed redusere risikoen for uønsket bifangst.

Fiskeridirektoratet kan på dette grunnlag ikke anbefale at avregningsregelen for bifangst av breiflabb endres.

Fiskeridirektoratet anbefaler at det startes opp arbeid med å utvikle og innføre tiltak som vil øke selektiviteten i fiske med stormasket trål i det såkalte blandingsfiskeriet.

Fiskeridirektoratet er også av den oppfatning at det i forbindelse med videreutvikling av Real Time Closure regimet i Nordsjøen kan være hensiktsmessig å innføre minstemål for breiflabb også ved fiske med trål slik at for stor innblanding av breiflabb under minstemål kan inngå som kriterium ved stenging og åpning av fiskefelt i Nordsjøen. Dette vil være et viktig element for å redusere utkastproblematikken i dette fiskeriet sett i sammenheng med de aktuelle tekniske tiltakene som er nevnt over.

⁴ Report of the Gear Expert Meeting, EU/Norway, Ålesund, Norway 16-19 March 2009.